

(40)**DOLAYLI ZARARLAR NEDENİYLE AÇILAN
SORUMLULUK DAVASININ GÖRÜLMESİ
SIRASINDA ORTAĞIN PAYLARININ
TAMAMININ DEVRİ**

TTK 555/1'e göre, ortaklığın uğradığı zararın tazminini, ortaklık ve her bir pay sahibi isteyebilir. Pay sahipleri tazminatın ancak ortaklığa ödenmesini talep edebilirler.

Bu düzenlemeden açıklıkla anlaşıldığı gibi, ortaklığın uğradığı zararın tazmini, yani ortaklığın doğrudan ortakların dolaylı zararlarının giderilmesini, ortakların da yönetim kurulu üyelerinden talep etmesi olanaklıdır. Ancak ortaklar burada tazminatın ortaklığa verilmesini isteyebilirler. Yoksa ortaklar tazminatın kendilerine ödenmesini isteyemezler. Burada alacaklıların sorumluluk davasından farklı olarak (Krş. TTK 556), ortaklığın iflas etmesine de gerek bulunmamaktadır.

Dolaylı zararlar nedeniyle ortağın açabileceği söz konusu sorumluluk davası bakımından önemli bir sorun, ortak dava sırasında paylarının tamamını devrederse ne olacağı sorunudur.

İlkin belirtmeliyim, ortak paylarının tamamını değil, sadece bir kısmını devrederse, bu devir ortağın açacağı dolaylı zararlar nedeniyle sorumluluk davası bakımından herhangi bir sorun ortaya çıkartmaz. Çünkü bu dava bireysel bir ortaklık hakkı olarak ortağa tanınmıştır. Ortağın tek bir payı elinde kalsa bile, bu davayı açabilmesi ve açmış olduğu davaya devam edebilmesi olanaklıdır.

Burada asıl sorun, ortak paylarının tamamını devrederse ne olacağı sorunudur. Dolaylı zararlar nedeniyle açılan sorumluluk davasında davacı ortak, sadece zararın doğumu ve davanın açılması sırasında değil, aynı zamanda davanın devam ettiği süreçte de, pay sahibi sıfatını korumalıdır. Çünkü burada dava hakkı, ortak sıfatına bağlanmıştır. Bu sıfatın herhangi bir şekilde

kaybı, ortağın açmış olduğu davayı da etkiler (Nitekim bu yönde bk. **Arslanlı**, C. II-III, s. 187; **Çamoğlu, Ersin**: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul 2007, s. 131).

Ayrıca bu etki bakımından sorunun usul hukukuyla bağlantısı da gözden kaçırılmamalıdır. Şöyle ki:

TTK 555/I'in temel özelliği, aslında doğrudan zarara uğrayan ortaklık olmasına rağmen, ortaklık dışında başka birisine (ortağa) dolaylı zarara uğraması nedeniyle, HMK 53 anlamında davayı takip yetkisi tanınmasıdır (Bk. **Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar-Ayvaz, Sema**: Medeni Usul Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2017, s. 260; **Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet/ Atalı, Murat/Erdönmez, Güray/Akkan, Mine/ Yeşilirmak, Ali/ Taş Korkmaz, Hülya**: Medeni Usul Hukuku (Pekcanitez/Usul), C. I, İstanbul 2017, s. 598; **Karslı, Abdurrahim**: Medeni Muhakeme Hukuku, 4. Baskı, İstanbul 2014, s. 294). Dikkat edilirse, burada davacı ortak, davayı kendi adına yürütebilme ve kendi adına esas hakkında karar alabilme yetkisine sahip olmaktadır (Bk. **Pekcanitez/Taş-Korkmaz**, C. I, s. 593; ayrıca **Karslı**, s. 293 ve özellikle s. 396). Ortak burada davanın gerçek tarafı olup, ortaklığın temsilcisi sıfatıyla hareket etmemektedir.

Ayrıca belirtmeliyim ki, davayı takip yetkisi dava şartlarından (HMK 114/I e). Mahkemece resen göz önünde tutulur. Şayet davanın açıldığı anda var olan bir dava şartı, sonradan ortadan kalkarsa, o zaman dava esastan değil usulden reddedilir (Bk. **Arslan/Yılmaz/Taşpınar- Ayvaz**, s. 290). Bu son nokta önemlidir. Çünkü ortak, dava açıldığı anda ortak sıfatına sahipken, sonradan bu sıfatını yitirirse, yani dava şartı ortadan kalkarsa, davanın esastan değil, usulden reddedilmesi gerekir.

Yargıtay'ın bir kararına konu olayda, ortak dolaylı zararlar nedeniyle TTK 555/I'e göre dava açmış, ancak sonradan dava sırasında hisse senetlerini devretmek suretiyle pay sahibi sıfatını yitirmiştir. Alt derece mahkemesi, hisse senetlerini devretmek suretiyle pay sahibi sıfatını kaybeden kişinin sorumluluk davası

açma hakkının da ortadan kalkacağını, açılmış dava yönünden taraf sıfatının sona ereceğini, sorumluluk davasına devam edebilmek için ortağın pay sahibi sıfatını dava sonuna kadar korumasının gerekli olduğunu belirterek davayı reddetmiş, Yargıtay da bu kararı onaylamıştır. Bu kararın (11. HD, 05.06.2018, E. 2016/13488, K. 2018/4280) ilgili bölümü şöyledir:

“...Mahkemece tüm dosya kapsamına göre, asıl ve birleşen davacıların davanın devamı sırasında hisselerini devrettiği, TTK'nın 555. maddesine göre davanın sonucunda elde edilecek tazminat doğrudan şirkete ödenmek durumunda olduğu, dolayısıyla tazmin edilecek zararın da şirketin zararı olduğu, şirketteki hisselerini devrederek ortaklıktan ayrılan davacılar paylarına karşılık bir bedel alarak paylarına bağlanan tüm haklarını tazmin etmiş durumunda bulunduğu, bu durumda paya bağlı kar ve zarar da karşılanmış olacağı, hisse senetlerini devretmek suretiyle pay sahipliği sıfatını kaybeden kişinin sorumluluk davası açma hakkı da ortadan kalkacağı, açılmış dava yönünden ise taraf sıfatı sona ereceği (Yargıtay 11.HD, 23.2.1989 tarih, 1988/ 4114 Esas, 1989/1057 Karar) bu durumda sorumluluk davasına devam edebilmek için pay sahipliği sıfatının davanın sonuna kadar korunması gerekmekte olduğu gerekçesi ile asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir...Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, birleşen davalarda davacılar vekillerinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, birleşen davalarda davacılar vekillerinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” (Bu karar için bk. Batider 2018, C. XXXIV, S. 3, s. 343-345).

Bu karar sonuç olarak doğru ise de, usuli bakımdan isabeti tartışılabilir. Yukarıda da ifade ettiğim gibi, sorun davayı takip yetkisiyle ilgili olup, taraf sıfatıyla ilgili değildir. Ayrıca burada dava şartı sonradan ortadan kalktığından, davanın usulden reddedilmesi gerekliydi.

Bu karar vesilesiyle ulaşmış olduğum sonuçları şöyle özetleyebilirim:

1. Ortaklığın doğrudan (dolayısıyla ortakların dolaylı) uğradığı zararlar nedeniyle kanun koyucu TTK 555/I'de ortaklara davayı takip yetkisi tanımıştır. Böylelikle ortak, davayı kendi adına yürütebilmekte ve kendi adına esas hakkında karar alabilme yetkisine sahip olmaktadır.

2. Davayı takip yetkisi, dava şartlarından olup, mahkemece resen göz önünde tutulur.

3. Ortak şayet dava sırasında paylarını devretmek suretiyle davayı takip yetkisini yitirirse, bu durumda artık davanın usulden reddedilmesi gerekir. Çünkü payın devri suretiyle dava şartı ortadan kalkmaktadır.